

Capella Ducis

Oude muziek koor
's-Hertogenbosch

o.l.v.

Frans van de Loo

in samenwerking met het
Quercus blokfluitkwartet

Zondag 27 oktober 2013, aanvang 16:00
Kloosterhuis
Grotestraat 71, 5836AC Sambeek

Programma

1. Capella Ducis en Quercus - *Muziek voor Maria*:
 - ❖ **Hanacpachap** J.P. Bocanegra
2. Capella Ducis
 - ❖ **Stabat Mater** J. G. de Padilla
 - ❖ **Salve Regina** H. Franco
3. Capella Ducis en Quercus - *Muziek voor Kerstmis*:
 - ❖ **Convidando está la noche** J. G. de Zéspedes
4. Quercus - *Wereldlijke muziek*:
 - ❖ **Batalla Famosa** Anonymus
 - ❖ **La Spagna** Anonymus
 - ❖ **Canzoni 1 + 2** Andriano Banchieri
 - ❖ **The Jogger** Dick Koomans
5. Capella Ducis - *Wereldlijke muziek*:
 - ❖ **Wij zagen samen (1994)** E. Liven d'Abelardo
op een gedicht van Adriaan Roland Holst (1946)
6. Capella Ducis - *Muziek voor de Passietijd*:
 - ❖ **Lamentationes Hieremiae Prophetae** ... J. G. de Padilla
7. Capella Ducis en Quercus - *Muziek voor Kerstmis*:
 - ❖ **Xicochi** G. Fernández
8. Capella Ducis en Quercus - *Muziek voor Maria*:
 - ❖ **Ave Regina caelorum** J. G. de Padilla

Missionarissen en de Nieuwe Wereld

Nadat een groot deel van de nieuwe wereld (Midden- en Zuid-Amerika) in de 16^e eeuw door vooral de Spanjaarden veroverd was, wilde de Katholieke Kerk de oorspronkelijke bewoners van het gebied bekeren. Verschillende kloosterorden trokken er naar toe en vestigden zich in de dorpen. De geestelijken, zowel mannen als vrouwen, leerden er de plaatselijke talen, werkten met tolken en gebruikten zowel bestaande plaatselijke muziek als die uit Spanje om de boodschap over te brengen.

Een van de oudste meerstemmige liederen dat speciaal voor de Kerk werd geschreven komt uit Peru. **Hanacpachap cussuinin** is een lofzang op Maria uit 1631. De taal waarin gezongen wordt is het Quechua.

De meeste muziek van dit concert komt uit Mexico. Behalve door de activiteiten van de verschillende kloosterorden om de bevolking te bekeren, werd van dit land ook een katholiek land gemaakt door er een katholieke infrastructuur op aan te leggen. Rond 1630 waren er honderden katholieke instellingen, zoals kloosters, scholen, universiteiten en ziekenhuizen. In het begin bouwde men vooral kleine kerken, of werden bestaande gebouwen gebruikt. Maar al snel werden de kerken groter. De kerk benoemde ook een bisschop in Mexico. In de 17e eeuw zijn er een aantal kathedralen gebouwd, waarvan die in Puebla één van de grootste en indrukwekkendste was. In de 16e en 17e eeuw was deze stad, naast Mexico-Stad, één van de rijkste muzikale instellingen van

het Spaanse rijk. Puebla trok veel muzikanten en componisten aan, eerst uit Spanje en later uit de omgeving. Hun muziek is bewaard gebleven in de koorboeken van Puebla. De muziek van dit concert is voor het grootste deel hier uit afkomstig.

Hernando Franco (1532-1585) is in Spanje geboren en opgeleid aan de kathedraal van Segovia. In 1554 trok hij naar de nieuwe wereld, waar hij 'maestro di capilla' van de kathedraal van Guatamala werd. In 1574 kreeg hij diezelfde functie in Mexico stad. De muziek die hij schreef was zeer populair, wat afgeleid kan worden uit het feit dat ze in veel bronnen terug te vinden is. Zijn **Salve Regina** komt uit het Libro de Coro 1, uit de kathedraal van Pueblo.

Gaspar Fernandes (ca 1570-ca 1629) is de enige Portugese componist in dit programma. Ook hij trok naar de nieuwe wereld om in Spaanse gebieden te werken. Eerst werkte hij in Guatamala als organist en orgelstemmer, later werd hij maestro di capilla in de kathedraal van Puebla. Hij stelde koorboeken samen met muziek uit Spanje van ondermeer Guerrero en de Morales, en schreef alleen muziek voor de liturgie als er niets geschikts was. Hij heeft wel veel villancicos geschreven, kerstmuziek, die sterk beïnvloed is door de volksmuziek. Een aantal daarvan, zoals **Xicochi**, is in de plaatselijke taal: het Nahuatl.

Juan Gutiérrez de Padilla (1590-1654) was de beroemdste componist van de 17e eeuw van Mexico. Hij is geboren in Malaga, in Spanje en begon jong aan zijn muzikale loopbaan. In 1612 was hij al maestro di capilla in Jerez, daarna in Cadiz. Ook is hij toen tot priester gewijd. In 1622 vertrok hij naar Mexico en werd in Puebla de assistent van kapelmeester Gaspar Fernandes, die hij in 1629 opvolgde. Hij hield deze positie tot zijn dood in 1664.

In de tijd dat hij in Puebla werkte beleefde de kathe-

draal zijn grote bloeitijd. Padilla schreef de muziek voor allerlei missen, die terug te vinden zijn in Libro de Coro 15. Op dit concert zijn meerdere werken van hem te horen, namelijk de **Lamentations**, het **Stabat Mater** en **Ave Regina coelorum**. Het laatste werk is dubbelkorig.

Juan Garcia de Zéspedes (ca. 1619-1678) is in Mexico geboren. Als jongenssopraan zong hij vanaf 1630 in het koor van de kathedraal van Puebla, onder Juan Gutiérrez de Padilla. In 1664 volgde hij hem op. Daarnaast was hij leraar en gambaspeler. Van hem zingen we **Convidando está la noche**.

Een buitenbeentje in dit concert is **Wij zagen samen van Eugene Liven d'Abelardo**. In 1946 vertrok Christine Middelhoff, de tante van één van de koorleden, als Witte Zuster uit Esch (Zusters Missionarissen OLV van Afrika) met vijf medezusters voor een reis naar Afrika. Ze gingen per schip vanuit Southampton naar Kaapstad om vanaf daar naar de omgeving van het Victoriameer te reizen. Zij gingen daar in de Missie werken. Aan boord van hun schip De Oranjefontein troffen zij de toen reeds befaamde dichter **Adriaan Roland**

Holst (1888-1976) met wie zij in gesprek raakten.

Een paar dagen later vroeg zuster Middelhoff hem of hij misschien een gedicht voor en over hen kon schrijven, dat in hun kroniek geplaatst zou kunnen worden. Hij voelde zich vereerd met de opdracht en schreef dit gedicht over hun gezamenlijke reis en over de missie van de zusters.

Ter gelegenheid van haar Gouden professiefeest in 1994 is **Wij zagen samen** op verzoek van haar broer Kees Middelhoff op muziek gezet door de Vlaamse componist Liven d'Abelardo, en door haar familie uitgevoerd. Na ons concert afgelopen mei is dit de tweede keer dat het stuk op een openbaar concert wordt uitgevoerd.

Teksten en vertalingen

Hanacpachap *J.P.Bocanegra* (c.1598-1631)

Hancpachap cu si cui nin, Boom met driemaal gezegend
hua ran cac ta muchas cai qui. Hemelse vreugde,
Yu par ru ru pu cocmall qui, Duizend maal zullen wij u prijzen
Ru na cu nap su ya cui nin, O hoop der mensheid
Call pa nac pa que mi cui nin Helper van de zwakken
Huac yas cai ta. Verhoor ons gebed

U ya ri huay muchas cai ta, Luister naar onze smeekbeden
Dios pa nam pan Drager van God
Dios pa ma man. Moeder van God
Yu rac toc ta ha man cai man. Schone iris, geel en wit
Yu pas co lla coll pas cai ta. Ontvang ons zangoffer
Huar huar qui man Kom ons helpen
su yus cai ta, Toon ons de vrucht
Ri cu chita van uw schoot.

Stabat mater dolorosa *Juan Gutiérrez de Padilla* (1590-1664)

Stabat mater dolorosa Naast het kruis, met schreiend' ogen,
Iuxta crucem lacrimosa, Stond de Moeder, - diep bewogen,
Dum pendebat filius. Daar haar Zoon te sterven hing.
Cuius animam gementem En haar door het zuchtend' harte,
Contristatam et dolentem Overstelpt van wee en smarten-
Pertransivit gladius. 't Zevenvoudig slagzwaard ging.

Salve Regina *Hernando Franco*
(1532-1585)

Salve, Regina,	Wees gegroet, koningin,
Mater misericordiae,	moeder van barmhartigheid;
vita, dulcedo,	ons leven, onze vreugde
et spes nostra, salve.	en onze hoop, wees gegroet
ad te clamamus exsules	Tot u roepen wij, ballingen,
filiï Evae,	kinderen van Eva;
ad te suspiramus,	tot u smeken wij,
gementes et flentes	zuchtend en wenend
in hac lacrimarum valle	in dit dal van tranen.
Eia, ergo, advocata nostra,	Daarom dan, onze voorspreekster
illos tuos misericordes oculos	sla op ons uw barmhartige ogen
ad nos converte; et Iesum,	en toon ons, Jezus
benedictum fructum ventris tui,	de gezegende vrucht van uw schoot
nobis post hoc exsilium ostende.	na deze ballingschap
O clemens, O pia,	O goedertieren, o liefdevolle,
O dulcis Virgo Maria.	o zoete maagd Maria.

Convidando esta la noche *Juan García de Zéspedes*
(1619-1678)

1. Juguete

Convidando esta noche	Uitnodigend is de nacht
aquí de músicas varias	met allerlei muziek
Al recién nacido infante	zingt voor het pasgeboren kind
canten tiernas alabanzas	tedere lovende woordjes

Duo guaracha ; Estribillo et Responcion

Ay que me abrasso,	Ay, hoezeer verzwelg ik in het vuur,
ay divino dueño, ay	ay goddelijke heer,
En la hermosura de tus ojos, ay	van je lieflijke oogjes, ay.

Ay como llueven ay	Ay hoe regenen zij neer,
ciendo luzeron ay	honderden stralen
Rayos de gloria ay,	Glorievolle stralen,
rayos de fuego ay	stralen van vuur

Ay que la Gloria, ay	Ay, hoe bekleedt de glorie
del Portaliño, ay	van het stalletje, ay
Ya vis te rayos, ay	De stralen
si arroja ya los, ay	die het uitstraalt.

Ay que su madre, ay Ay, hoe ziet zijn moeder
Como en su espero, ay in haar verwachtingen, ay
Mira in su licencia, ay Hem groeien in zijn licht, ay
sus crecimientos, ay

2. *Juguete*

Alegres quando festivas Vrolijk en feestelijk als wanneer
unas hermosas zagales ze mooi meisjes bezingen
Con novedad entonaron zetten zij geheel nieuwe
juegetes por la guaracha rijmpjes in voor de guaracha

Duo guaracha ; Estribillo et Responsion

Pero el chico te, ay Maar het jongetje, ay,
a un mismo tiempo, ay tegelijkertijd, ay
Llora y se rie, ay huult en lacht, ay
que dos extremos, ay wat een tegenstelling, ay

Paz a los hombres ay Vrede aan de mensen, ay,
dan de los delos ay gift van de hemel, ay
A Dios las gracias ay Met dank aan God, ay,
porque callemos ay laten we nu onze mond houden, ay

Quercus Blokfluit Kwartet Batalla Formosa
La Spanga
Canzoni 1 + 2
The Jogger

Wij zagen samen *Eugeen Liven d'Abelardo*

Naar een gedicht van Adriaan Roland Holst (* 1950)

Wij zagen samen de oude kust vervagen,
Maar zullen landen elk op een andre ree.
Thans delen wij nog samen enkele dagen
D'onmenselijke wildernis der zee.

Die andre wildernis, de mensenzielen
Ontgint de vaste kerk van uw geloof,
Dat velen, die den Boze haast vervielen
Heil brengt, en licht straalt in de diepe kloof

Gij zijt op weg uw leven te gaan wijden
Ver van de vree der Hollandse natuur
Aan vele simplen om hen te bevrijden
Tot de verrukking van Gods eigen uur

Gij hebt van genen dichter 't woord van node,
Een hoger Woord heeft u van Heil vervuld.
Maar in uw taak zij needrig u geboden
Een dichterwens: dat gij niet falen zult.

En gij: bidt voor de dichters die vervielen
Aan die twee rijken van blind wel en wee:
De wildernis der menselijke zielen
d'onmenselijke wildernis der zee.

Lamentationes *Juan Gutiérrez de Padilla*
(1590-1664)

Lamentatio Jeremiae Prophetae Klaaglied van de profeet Jeremia

ALEPH. Quomodo sedet sola civitas plena populo!
ALEPH . Ach, hoe eenzaam zit zij neer,
de eens zo levendige stad.

Facta est quasi vidua
domina gentium;
princeps provinciarum
facta est sub tributo
Een weduwe is ze geworden
zij die groot was onder de volken;
de vorstin van de gewesten
is tot slavernij vervallen

BETH. Plorans ploravit in nocte
et lacrimae eius in maxillis eius;
non est qui consoletur eam
ex omnibus caris eius:
omnes amici eius spreverunt eam
et facti sunt ei inimici
BETH. Heel de nacht weent zij,
haar wangen zijn nat van tranen.
Er is niemand die haar troost,
niemand van haar vele minnaars;
geen vriend bleef haar trouw,
allen zijn haar vijandig gezind.

GHIMEL. Migravit Iudas
propter afflictione
et multitudine servitutis;
habitavit inter gentes
nec invenit requiem
GHIMEL. Juda is verbannen
na een tijd van nood
en zware onderdrukking;
zij zit neer te midden van de volken,
maar vindt geen rust:

omnes persecutores eius
apprehenderunt
eam inter angustias.
haar vervolgers belagen
haar,
drijven haar in het nauw.

Jerusalem, Jerusalem,
convertere ad Dominum
Deum tuum
Jerusalem, Jerusalem.
Keer terug tot de
Heer uw God.

Xicochi *Gaspar Fernández*
(1566-1629)

Xicochi conetzintle Slaap zacht, klein kind.
Caomiz huihui Huil niet meer,
joco in angelos me Want de Engelen zijn hier.
Aleloya. Halleluja.

Ave Regina Coelorum *Juan Gutiérrez de Padilla*
(1590-1664)

Ave, Regina caelorum, Wees gegroet, Koningin der hemelen,
ave, Domina angelorum wees gegroet, Meesteres der engelen:
salve, radix, salve, porta gegroet, Gij poort, waaruit
ex qua mundo lux est orta. aan de wereld het licht is verschenen.
Gaude, Virgo gloriosa Verheug U, roemrijke Maagd,
super omnes speciosa boven alles schoon,
vale, o valde decora, gegroet, heerlijke schone
et pro nobis Christum exora. en bid voor ons bij de Christus.

Capella Ducis:

“onze ambitie groeit, nu ons ledenaantal nog”.

Bij de viering van het Jeroen Bosch jaar in 2016 zal Capella Ducis deel uitmaken van het uitgebreide culturele programma. Wij zingen immers muziek uit de tijd van Jeroen Bosch en we zijn gevestigd in 's-Hertogenbosch!

Wij zingen muziek uit renaissance en barok. Dat is polyfone muziek waarbij elke individuele stem er toe doet, zeker omdat stemgroepen vaak zijn gesplitst. De muzikale en vocale kwaliteiten van elk koorlid dienen bij te dragen aan het niveau dat wij nastreven. Ons repertoire is een uitdaging voor het muzikale intellect!

Wij zijn in onze liefde voor renaissancemuziek niet eenkennig. Daarom zingen we ook wel eens werken van hedendaagse componisten. Daarnaast zoeken wij actief naar vernieuwende muzikale projecten. Eerder hebben wij meegedaan met een kunstproject in het Van Abbe museum in Eindhoven. Nu zijn we bezig met de vormgeving van een 'cross-over' project waarbij we muziek van toen willen verbinden met hedendaagse muziekstijlen.

Wij nemen de term 'renaissance' (wedergeboorte) dus bij voorkeur letterlijk: wij willen muziek uit die tijd opnieuw tot leven brengen. Maar hierbij kunnen we versterking gebruiken: vooral tenoren!

Behalve enthousiasme voor de muziek is het ook de goede en gezellige sfeer binnen het koor die de leden bindt: seizoensafsluiting (zomer en kerst), gezamenlijke stemtrainingen, verjaardagen etc. Nieuwe leden worden dan ook warm welkom geheten en na 3 keer meezingen, volgt een stemtest. Als je echter nog niet toe bent aan definitieve keuzes, is het ook mogelijk om op projectbasis mee te zingen. Je hebt dan meer tijd om aan ons te wennen en te bekijken of het repertoire echt bij je past.

Heb je zin om je grenzen te verleggen, kom dan een keer meezingen! Onze vaste repetitieavond is donderdag van 20.00-22.30 in de Wederkomstkerk in 's-Hertogenbosch. Wil je meer weten over ons koor en de kwaliteitswensen voor nieuwe leden, kijk dan op onze website www.capelladucis.nl

Voor informatie bel 06-15102838 of mail info@capelladucis.nl

Komend concert:

Gezamenlijk Kerstconcert met de Stadspijpers van 's-Hertogenbosch, zaterdag 21 december 15.00u. in het Jheronimus Bosch Art Center 's-Hertogenbosch.

Frans van de Loo

Frans van de Loo studeerde Schoolmuziek aan het Brabants Conservatorium. Hij behaalde in 1992 het diploma koordirectie bij de Samenwerkende Nederlandse Korenorganisaties/Unisono in Utrecht. Hij vervolgde zijn studie bij hetzelfde instituut en elders met diverse specialisatiecursussen, cursussen stemvorming, orkestdirectie en master classes.

Naast Capella Ducis dirigeert hij ook Het Nieuw Betuws kamerkoor in Huissen, kamerkoor Novo Cantare in Arnhem en gemengde zangvereniging Zang Veredelt in Cuijk. Hij geeft cursussen koorscholing en stemvorming in de regio. Als zanger is hij actief in diverse ensembles en was dat o.a. in het vermaarde Oude Muziek Koor te Arnhem. In de zomer geeft hij cursussen (o.a. in het buitenland).

Quercus blokfluitkwartet

Het Quercuskwartet bestaat sinds 2008, en speelt muziek uit alle perioden op zo veel mogelijk verschillende blokfluiten: van sopraanblokfluit tot contrabas-blokfluit. Quercus (eik) verwijst naar de beroemdste blokfluitist in Nederland aller tijden, Jacob van Eyck, die leefde in de eerste helft van de 17e eeuw. Van Eyck was beiaardier van de Domtoren. Bij mooi weer speelde hij heel virtuoos blokfluit op het Janskerkhof in Utrecht.

Leden: Rudie Trienes, Marieke Kuut, Janneke Bron, Erwin Bosch
E-mail: quercuskwartet@kpnmail.nl

Componist **Eugeen Liven d'Abelardo** werd in 1950 geboren in Knokke. Hij studeerde aan de Koninklijke Conservatoria van Gent en Brussel orgel, contrapunt en fuga, harmonie en compositie en heeft zich toegelegd op studie en uitvoering van het gregoriaans. Hij was dirigent van de Schola Cantorum Amsterdam in de periode 1993-2003. Hij is als componist en dirigent werkzaam in o.a. Zuid-India en Noorwegen. Door heel Europa geeft hij masterclasses. In 1994 stichtte hij de professionele gregoriaanse schola Hartkeriana waarmee hij concerten geeft op internationale festivals. Daarnaast produceert hij gregoriaanse cd's.

